

AVANDUSE VALLA KAJA

mai 2000

NR.5 (53)

310 AASTAT KATKUKÜLA-SIMUNA KOOLI

Tuginedes Eestimaa Provintsiaal Konsistooriumi, Eestimaa Rüütelkonna, Virumaa Koolikomisjoni ja Simuna koguduse materjalidele ning Eesti RAA fondi 1187 nimistule 2 on Katkuküla (Sooküla) – hilisem Simuna – esmakordselt mainitud 1690.aastal, kui Katkukülasse asutati kihelkonnakool. Õpetajaks oli kohalik köster Elias Reinhold. Kooli asutajaks oli pastor Schwieger, kes tuli Katkukülasse 1674.a. 1698.a. visitatsioonis märgitakse laste hüljemisoskust. 1754.a. mainitakse köster Andreas Jecki, kes on ka koolmeister olnud ja veel sel talvel 10 last õpetanud, kes on hea lugemise põhja saanud.

Jecki järglasena tuuakse Otto Stein. 1786.aasta paiku jääb kool mõneks ajaks seisma, kuid samal ajal loodi kihelkonda 11 uut külakooli – Kissa, Käru, Muuga, Paasvere, Padu, Rahkla, Rakke, Salla, Salutaguse, Selli, Tammiku. Veidi hiljem samal aastal loodi veel 4 kooli – Hirla, Koila, Kurtna, Sootiigi.

1834.a. algas tuntud koolimehe Villem Normani (1812-1906) tegevus. Ametliku kinnituse sai kool uuesti 1836.a. ja töötas pidevalt 52 aastat, lõpetades tegevuse 1886.a. Normani koolist kujunes oma aja kohta suurkool, kuhu tuli õpilasi lähedalt ja kaugelt. Siin sai täiendava hariduse 50 õpilast, kellest 99 sai koolmeisteriks, 6 köstriks, 2 mõisaomanikuks, 2 tohtriks, 1 pastoriks jne. Normani eestvedamisel loodi veel 6 külakooli – Avanduse, Edru, Mõisamaa, Nadalama, Rohu, Venevere. Seega oli kihelkonnas 22 kooli. Norman oli ka kirjamees ja õpikute autor. Tema kuulub ka 1832.a. Simunas esimese talurahva laulukoori loomise au. Normani õhutusel tegutsesid kõikides kihelkonna koolides laulukoorid ja tema algatusel sai teoks laste laulupidu 1873.a. 2.juulil Orguse metsas. Villem Norman suri 1906.a. ja on maetud Simuna kiriku surnuaiale.

Huvitav on kooli õpilaste hindamissüsteem 1880.a. paiku. Kasutati nii sõnadega välja kirjutatud kui numbritega märgitud hindeid.

Hindamise skaala

1. Vaevane ehk 0 (1)
2. Puudulik ehk 1 (1)

3. Keskmine ehk 1 (2)
4. Keskmine ehk 1 ½ (2)
5. Võib rahul olla ehk 2 (2)
6. Kaunis hea ehk 2 ½ (3)
7. Läheb korda ehk 3 (3)
8. Hea ehk 3 ½ (4)
9. Õige hea ehk 4 (4)
10. Väga hea ehk 5 (5)

Uus etapp Simuna haridusel algas 1906.a., kui Simuna Noorsoo Kasvatuse Selts avas oma kõrgema kooli Mihkel Leemannimajas. Kooli juhatajaks tuli Juhan Juksar ja kool alustas tööd 47 vallakooli lõpetanuga. Selle kooli lõpetanu võis töötada vallakooli õpetajana või vallakirjutajana ning valdas vene ja saksa keelt. Noorsoo Kasvatuse Selts alustas oma maja ehitamist 1908.aastal ja sellest ajast alates on koolil oma maja ning kool on pidevalt töötanud. (Praeguseks on Noorsoo Kasvatuse Seltsimaja varisemisohhtlikus olukorras ja poisid käivad tööõpetuse tundides Rakke Gümnaasiumis).

1918.a. oli koolis 175 õpilast ja 1920.a. jäi kool Haridusseltsi alluvusse.

1931.a. avas selts oma rahvamaja, mis avardas tunduvalt kooli võimalusi, kuna seni oli koolimaja ka rahvamajaks olnud. 1944.a. aga rahvamaja põles ning taas kasutati rahvamajana koolimaja saali 3.korrusel (hilisem kooli võimla).

1940.aastast hakkas kooli elus uus ja mitmeti segane periood, mis kestab 1988.aastani. Sellesse aega jäävad sõda 1941-1944, stagnatsiooniaeg, mitmete reformide, sealhulgas ka koolireformi ja protsentomaania periood.

1965.a. valmib kooli juurdeehitus 8 klassiruumiga, mis annab võimaluse aineklasside sisseseadmiseks ja õpetajate tööttingimuste parandamiseks.

1986.a. tulevad kooli juurde 6.a. lapsed ja moodustavad 0.klassi.

1988/89 õ.a. muutub kool 9-klassiliseks kooliks, minnakse üle viiepäevasele tööädalale.

1990.aastast on koolil sõprusuhted Soome Pori linna Kuninkaanhaan Ylaaste kooliga ning vastastikku käiakse üksteisel külas. Tänavu tähistatakse 10.aastast juubelit.

1990.a. alustati kooli juurdeehituse projekteerimist. 12.aprillil 1997.a. avati pidulikult juurdeehituse esimene osa, kus on söökla koos abiruumidega, õpetajate tuba ja direktori kabinet, algklasside ruumid, arvutiklass ja 4 klassiruumi.

22.juunil 1998.a. avati spordihoone, kus on täismõõtetes võimla, jõusaal, riietus- ja duširuumid, kaks sauna, riietusruumid; samas hoones sai koht ka muusikaklass. Siinkohal võiks mainida, et Norra sõprusvald Valle andis spordihoone tarbeks 100 000 NOK. Pool summast tuli Valle vallalt, poole andis Norra Välisministeerium. Selle summa eest muretseti võimlase korv- ja võrkpalli- ning tennisekonstruktsioonid, samuti jõusaali sisustus. Võimlale on sponsoriks olnud ka OÜ Artiston.

Kooli on aastate jooksul toetanud ka kohalikud firmad – Oü Karuvälja, Oü Ivax, AS Liaan, AS Guma, Oü Remox, K&G Saarelt ning Jaan Kiisa talu.

Koolile ja võimlale kavandas kleepsud kooli vilistlane Helari Sirelpuu, kes lõpetab Rakvere Gümnaasiumi kunstiklassi. Tema kujundatud on ka kooli aastapäeva kutsed. Aegade jooksul on mitmel korral muudetud ka kooli nime. 1991/92. õppeaastast kannab kool Simuna Põhikooli nime.

1690-1999 on kooli direktorina töötanud 24 inimest. Alates 2000 aastast on direktoriks Anton Leichter.

Õpilaste arv viimase 20 aasta jooksul on kõikunud 98 (1981/82. õa) 163 (1989/90.õa) õpilaseeni. 1999/2000 õppeaastal õpib Simuna Põhikoolis 138 õpilast. Väga paljud lõpetajaist on edukalt õppinud nii gümnaasiumides kui kõrgkoolides ning töötavad nii meie vabariigis kui välismaal.

VALLAVALITSUSES

28.04.2000

1. kinnitati aprillikuu toimetuleku-toetuse saajate nimekirjad	3. otsustati sõlmida töötetevõtuleping SA-ga Vooremaa Looduskeskus, mis on nõus 1000 krooni eest lubama Avanduse valla koolide õpilasi siseneda Elistvere Loomaparki kuni 2000.a. lõpuni	4. otsustati sõlmida töötetevõtuleping Helmut Hiitammeaga, kes teeb Simuna Katkuallika juures oleva lauluväljaku jaoks teisaldatavad istepingid
2. nõustuti Käru külas Keskküla katastriüksuse jagamisega kaheks eraldi katastriüksuseks – Keskküla ja Pihlaksalu. Mõlemi üksuse sihtotstarbeks on maatulundusmaa		

15.05.2000

1. nõustuti Simuna alevikus Uus tn.4 asuva 1880m ² suuruse katastriüksuse ostueesõigusega erastamisega hoonete omanik Lembit Porgasaar'ele	3. kinnitati tagastatava Luhemäe A-161 katastriüksuse eest Tiit Vahter'i poolt 16,03 ha võrra nõudeõigusest suurema maa eest riigile tasutava võla suurus	5. otsustati osta vallale uus murutraktor
2. nõustuti Simuna alevikus Alajaama tn.4 asuva 18754m ² suuruse katastriüksuse ostueesõigusega	4. kinnitati enampakkumise tulemus,	mille kohaselt osutus enampakkumise võitjaks Ahti Ervin, kes tegi pakkumise osta enampakkumise objekt alghinnaga viis tuhat krooni

VALLA ÜLDPLANEERING

Avanduse Vallavolikogu on algatanud 19.aprilli 2000.a. otsusega nr.8 valla üldplaneeringu. Üldplaneeringuga kavandatakse Avanduse valla territoriaal-majandusliku arengu põhisuunad, kehtestatakse valla üldised maakasutuse- ja ehitustingimused ning vajalikud piirangud. Üldplaneeringu koostab firma Entec AS, kes on samalaadseid töid teostanud 25 omavalitsuses üle Eesti. Ka naabervald Laekvere on üldplaneeringu tellinud ülalnimetatud firmalt. Üldplaneeringu koostamise esimene avalik töökoosolek toimub 30.mail kell 17.00 vallamajas. Töökoosolekul tutvustab Entec AS projektijuht Valdeko Palginõmm planeeringualast seadusandlust ja toimub valla arengu SWOT analüüs. Moodustame ka arengustrateegia töörühmad. Valla tippjuhtkond räägib lahti ka omapoolse nägemuse haldusreformist. Ootame kõigi vallakodanike aktiivset osavõttu.

Avanduse valla poolse töögrupi juht Guido Ploompuu

17.juunil
Simunas
maakondlikud
TULETÖRJE-
VÕISTLUSED

HALDUSREFORMIST, TÕMBEKESKUSTEST JA REGIONAALPOLIITIKAST

Viimasel ajal räägitakse üha sagedamini omavalitsuste liitmise või ühendamise vajadusest. Küll on välja pakutud 150, 100, 80, 60 või isegi 25 omavalitsust senise 247 asemel. Iga sellise arvu väljapakkimine eeldaks korrektset analüüsi koos vajalike arvutuste ja põhjendustega. Peamised eesmärgid, mida reformi käigus loodetakse saavutada, on halduskulude kokkuhoid ja efektiivsema teenuse pakkumine valla elanikele. Valdade liitmisel halduskulud eriti kokku hoida ei õnnestu – selles on nii reformi pooldajad kui ka vastased peaaegu ühel meelel. Ka teenuse pakkumise efektiivsus on ühinemise puhul paljudel juhtudel üsna küsitav. Teenuse parema kvaliteedi võib nullida tema kehvem kättesaadavus.

Riigikontrolli poolt teostatud KOV-üksuste eelarvete tulude ja kulude analüüsist selgub, et OV-üksuse suurem elanike arv ja suurem territoorium isenesest ei taga OV-üksusele suuremat tulubaasi ega ka tõhusamat ülesannete täitmist.

On räägitud ka sellest, kui palju inimesi peab ühes omavalitsuses olema, märksa vähem aga sellest, kui suur peaks olema territoorium, kus nad elavad. EL maad Holland, Belgia ja Taani on territooriumilt väiksemad kui Eesti, kuid inimesi elab seal oluliselt rohkem. Enamikus EL maades on omavalitsuse keskmine territoorium suurusjärgus 20-60 km², siis Eesti keskmine on 180 km² Nii on Avanduse vald oma territooriumi poolest Eesti keskmine, mitte aga elanike arvu poolest. Elab meil kõigest 1130 inimest, mis on ligikaudu 3x vähem kui 1939.aastal.

Niisugustele ebahühtlase ja hõreda asustusega (5-6 in. km²) piirkondadele, kuhu kuulub ka Avanduse ja Laekvere vald, saabki saatuslikuks tõmbekeskustele orienteeritud haldusreform, mis regionaalpoliitiliselt on negatiivsete tagajärgedega:

Kaovad siiani normaalselt funktsioneerivad väikesed vallakeskused.

Sellega seoses väheneb nendes piirkondades veelgi intelligentsi osatähtsus (töö kaotavad vallaametnikud, suletavate koolide õpetajad)

Oluliselt väheneb kohalik demokraatia ja kaob identiteet kogukonna tasemel.

Jätkeb ääremaastumine (väikestest vallakeskustest kujunevad hääbuvad asulad).

Nii viisi tõmbekeskustele orienteeritud haldusreform saavutabki oma eesmärgi – tõmbab tühjaks nii spetsialistidest kui funktsioonidest need väikesed vallakeskused, mis praegu on ääremaa piirkonnas sisuliselt ainsad riigi regionaalpoliitika elluviijad.

Siseministeriumi ja Lääne-Viru maavanema nägemus Lääne-Viru lõunaregioonist on järgmine: Väike-Maarja peaks liitma või ühendama endaga Avanduse ja Rakke, Laekvere on mõeldud Vinniga ühinema. Eelpool nimetatud põhjustel meile selline mudel ei sobi.

Meile hoopis sobivamaks variandiks oleks kihelkondliku ühivalla mudel. Sellesse võiksid kuuluda Avanduse, Rakke ja Laekvere vald, säilitades oma volikogud, kuid kolme valla kodanikke võiks teenendada ühine administratiivaparaat, mis ei koonda ühte vallakeskuse, vaid jääb hajutatult paiknema praegustesse vallakeskustesse. Kõigist kolmest volikogust valitakse 2-3 esindajat ühivalla nõukogusse, kelle ülesandeks jääb täitevaparaadi tegevuse koordineerimine volikogude vahel. Selline ühivalla mudel lubaks säilitada identiteedi, kohaliku demokraatia volikogu tasemel ning panna piiri jätkuvalle ääremaastumisele.

Jüri Aavik, vallavanem

Teadmiseks füüsilisest isikust ettevõtjatele.

Maksudest

Seoses maa erastamisega, on paljud valla inimesed võtnud end äriregistrisse arvele füüsilisest isikust ettevõtjana. Füüsilisest isikust ettevõtja on kohustatud tasuma maksuametile tulu- ja sotsiaalmaksu, sest mittemaksmisel tekivad teil võlad ja arvestatakse viivist, mis iga päevaga aina kasvab.

Alates 2000. aastast on füüsilisest isikust ettevõtja avansilised maksed järgmised:

1. Tulumaksu avansilised maksed.

Ettevõtja, kes sai eelmisel maksustamisperioodil ettevõtlustulu, on kohustatud maksustamisperioodi kestel tasuma tulumaksu avansilisi makseid. Ühel tähtajal tasumisele kuuluva avansilise makse suuruseks on $\frac{1}{4}$ ettevõtja poolt eelmisel maksustamisperioodil ettevõtlustulult arvestatud tulumaksu summast. Avansiliste maksetena tasutakse kokku $\frac{3}{4}$ eelmise maksustamisperioodi ettevõtlustulult arvestatud tulumaksust kolmel tähtajal – hiljemalt 15. juunil, 15. septembril ja 15. detsembril, igal tähtajal $\frac{1}{4}$ ulatuses.

Ühe tähtaja avansiline kohustus saadakse: eelmise maksustamisperioodi tuludeklaratsiooni E vormi rida 10 x 0,26 : 4. Kui real 10 pole tulu näidatud, siis järgmisel maksustamisperioodil avansiliste maksete tasumise kohustus ei ole.

Avansilisi makseid ei pea maksma, kui ühe tähtaja (kvartali) makse suurus ei ületa 1000 krooni. Ka esimesel maksustamisperioodil ehk tegevusaastal ei ole ettevõtjal kohustus avansilisi makseid tasuda.

2. Sotsiaalmaksu avansilised maksed.

Vastavalt Sotsiaalmaksuseaduse (SMS) § 10 lõikele 2 peab ettevõtlusega tegelev füüsiline isik (FIE) maksma maksustamisperioodil kvartalile järgneva kuu 25-ndaks kuupäevaks sotsiaalmaksu avansiliste maksetena iga kuu eest vähemalt kuupalga alammääralt, mis 2000.a. on 462 krooni kuus ($1400 \times 33\% = 462$). FIE on kohustatud maksustamisperioodil maksma sotsiaalmaksu avansilisi makseid kolmel tähtajal – hiljemalt 25. aprilliks, 25. juuliks ja 25. oktoobriks.

Ühe tähtaja sotsiaalmaksu avansilise makse kohustus saadakse: $462 \times 3 = 1386$ krooni.

FIE, kes on riikliku pensioni saaja, ei ole sotsiaalmaksu avansiliste maksete maksmise kohustus.

Juhul, kui FIE eest maksab sotsiaalmaksu ka tööandja, siis võib nimetatud isiku sotsiaalmaksu avansiliste maksete summa olla kuupalga alammääralt arvutatud maksusummast väiksem tingimusel, et tööandja ja tema poolt avansiliste maksetena makstav sotsiaalmaksu summa kuu kohta on vähemalt võrdne kuupalga alammääralt arvutatud maksusummaga (SMS § 10 lg.3).

Sotsiaalmaksu avansiliste maksete arvestus toimub igakuiselt eraldi. Kui FIE-l on olemas tööandja, kuid mingil põhjusel tööandja ei tee kalendrikuus töötajale sotsiaalmaksuga maksustatavaid väljamakseid ning seetõttu ei arvesta ka sotsiaalmaksu, on FIE-l endal kohustus maksta selle tühja kuu eest sotsiaalmaksu avansilise maksena vähemalt kuupalga alammääralt (näit. puhkus, ajutine töövoimetus jne.).

Vaba põllumajandus- ja metsamaa erastamisest.

Vabariigi Valitsuse 04. aprilli 2000.a. määrusega nr. 115 kehtestati "Maareformi seaduse" § 23¹ ja 23² sätestatud vaba põllumajandus- ja metsamaa erastamise kord" (RT I 2000, 30, 181).

Järgnevalt toon välja nimetatud korra § 9 lg. 3, 4, 5 olulisemad osad.

Kui ühe maatüki erastamiseks on avalduse esitanud mitu isikut, kontrollib vallavolikogu nende vastavust seaduses sätestatud vaba maa erastamise õigust omava isiku tingimustele ning määrab vähemalt ühekuulise tähtaja kokkuleppe sõlmimiseks.

Vaba maa erastamise õigust omavad isikud võivad kokku leppida maa erastamise ühele taotlejale või taotlejate kaasomandisse. Allkirja ehtsust kokkuleppel tõestatakse notari, vallasekretäri või vandeadvokaadi poolt.

Kui vallavolikogu poolt määratud tähtpäevaks kirjalikku kokkulepet ei esitata, otsustab vallavolikogu kas ühe isiku eelistamise või suulise enampakkumise korraldamise. "Maareformi seaduse" jõustumisest arvates kauem põllumajandusliku tootmisega tegelenud isiku määramisel lähtutakse füüsiliste isikute puhul "Eesti NSV taluseaduse" alusel või sellega võrdustatud korras maa kasutamiseks andmise otsuse vastuvõtmise kuupäevast ja juriidiliste isikute "Ettevõtteregistris" või "Äriregistris" registreerimise kuupäevast.

§10 lg.1, 2 alusel on enampakkumise alghinnaks maa maksustamishind, millele lisatakse kasvava metsa olemasolul selle maksumus. Vallavalitsusel on õigus kehtestada enampakkumisest osavõtjatele osavõtutasu, tagatisraha ei määrata.

§ 15 lg.3 p. 9 alusel on isikul, kellele maa erastatakse, kohustus sõlmida maa ostu-müügileping hiljemalt 3 kuu jooksul erastamise korraldaja poolt erastamise otsuse teatavaks tegemise päevast arvates. Kui erastaja süül ei sõlmita ostu-müügilepingut tähtaegselt, kaotab erastaja ostu-müügilepingu sõlmimise õiguse.

Vaba maa erastamisel on võimalik erastajatel kasutada ka järgmisi soodustusi:

1. lapse sünniga seotud soodustuste rakendamine (25000.- kr kui laps on sündinud pärast 7. juunit 1996.a.);
2. alaealise kasvatamise ja ülalpidamisega seotud soodustuste rakendamine (kuni 25000.-kr, kelle kasvatada ja ülal pidada on vähemalt neli alla 18-aastast last).

Vaba maa erastaja poolt kantavad kulud on § 26 järgi on – 100.- kr erastamise eeltoimingutega seotud kulutused kohalikule omavalitsusele, 500.- kr maa erastamise korraldaja (maavanem või tema volitatud isik või asutus) kulud, erastatava maa kinnistamisega seotud riigilõiv, erastatava maa katstriikuse moodustamisega seotud kulud (mõõdistamine), kasvava metsa maksumuse määramisega seotud kulud.

Need vabade metsamaade erastajad, kes kirjutasid maa erastamise avaldusi väga paljudele metsatükkidele, peaksid endale selgeks tegema (kes veel ei ole teinud), mida nad soovivad, sest erastada saab ainult kuni 10 ha metsamaad. Maakorralduse nõuetest tulenevalt võib erastatava maa pindala olla kuni 5 ha suurem.

Igast erastatavast maatükist moodustatakse eraldi kinnistu (kinnistu ei või koosneda lahustükkidest).

Piret Lük, maanõunik